

Marten Nijziel
Internist-hematoloog
Catharina Ziekenhuis

Nadine Mattheij
Klinisch Chemicus
Máxima MC

Sandra Kievit-van
Keulen
Huisarts
Huisartsenpraktijk
Kievit en Co

Anemie

voor
DUMMIES®

De basis
begrijpen.
In simpele
taal.

Wat is anemie?

Oorzaken & symptomen

Diagnose & behandeling

Disclosure belangen sprekers

(Potentiële) belangenverstrengeling

Geen / Zie hieronder

Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven

Bedrijfsnamen

-
- Sponsoring of onderzoeksgeld
  - Honorarium of andere (financiële) vergoeding
  - Aandeelhouder
  - Andere relatie, namelijk ...

-
-
-
-

Definitie anemie

WHO (1968):

Toestand waarin hemoglobineconcentratie lager is dan de normaalwaarde:

Mannen Hb < 8,1 mmol/l

Vrouwen Hb < 7,5 mmol

(Zwangeren < 6,8 mmol/l)

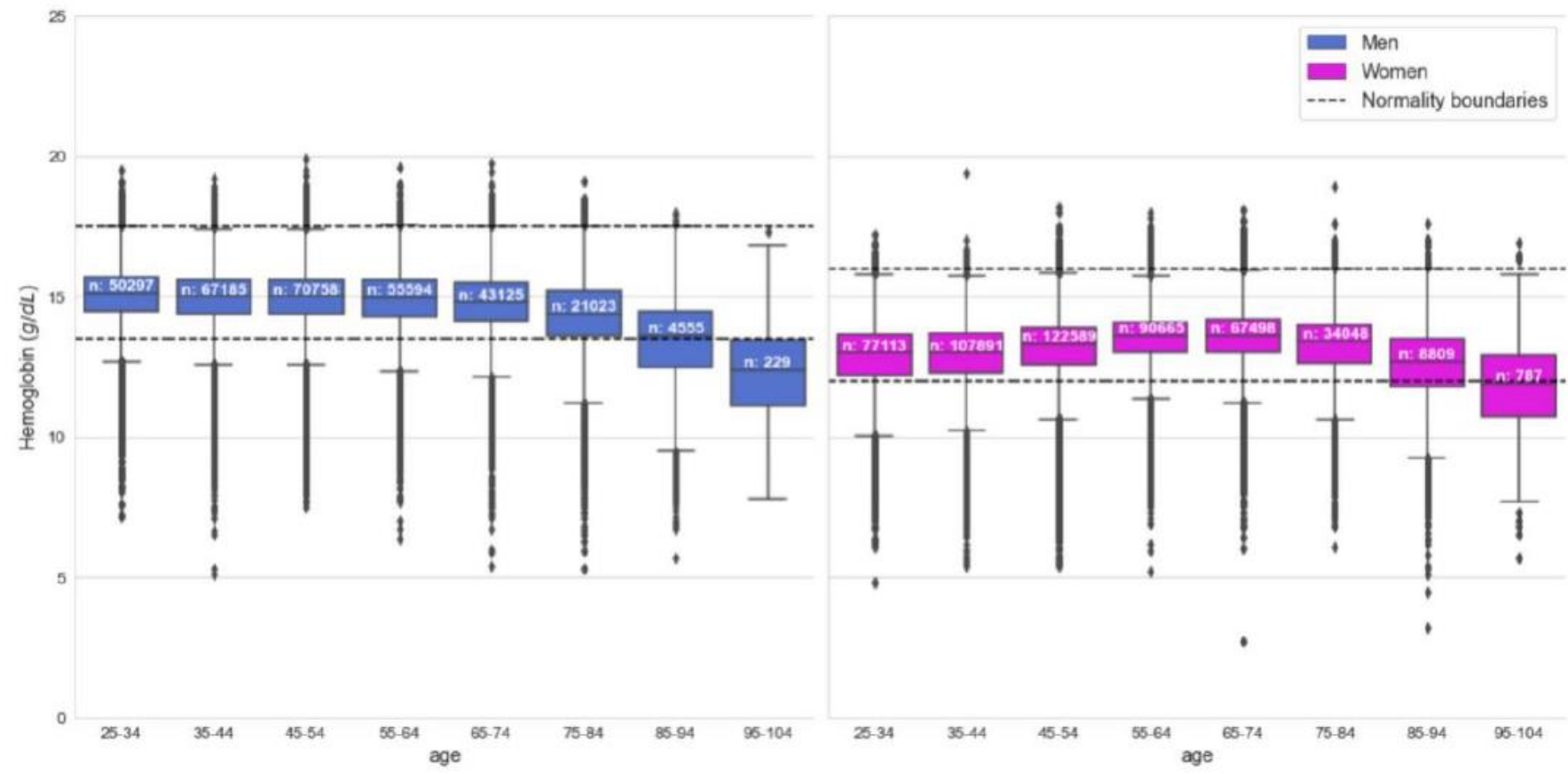
Voor kinderen andere waarden

Voor ouderen geen andere waarden volgens WHO

4.

Moeten we bij ouderen andere normaalwaarden hanteren ?

Hb-waarden onder de WHO-grenswaarden bij ouderen geassocieerd met mortaliteit en mobiliteitsproblematiek.

Anemieprotocol Diagnostiek voor U

Hb --> niet afwijkend, geen vervolg diagnostiek en opmerking: Geen sprake van anemie

Anemieprotocol reflex: Hb --> onder referentie voor geslacht: + ferritine

Anemie volledig: Hb --> onder referentie voor geslacht: +ferritine en overige bepalingen

Ferritine < referentiewaarden geslacht

Opmerking: IJzerebreksanemie

Ferritine > referentiewaarden geslacht

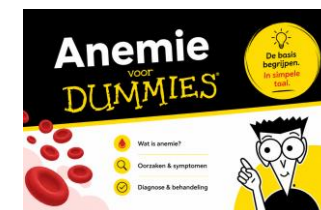
Toevoegen van de volgende bepalingen:

- IJzer, transferrine, transferrine verzadiging
- CRP+Bezinking
- Vitamine B12
- Foliumzuur
- Kreatinine/CKD-EPI
- Haptoglobine

Aanvraagmogelijkheid in Zorgdomein:

1) Anemieprotocol Reflex

2) Anemie volledig:

Rode bloedcel

Morfologie: biconcaaf

Levensduur: 120 dagen

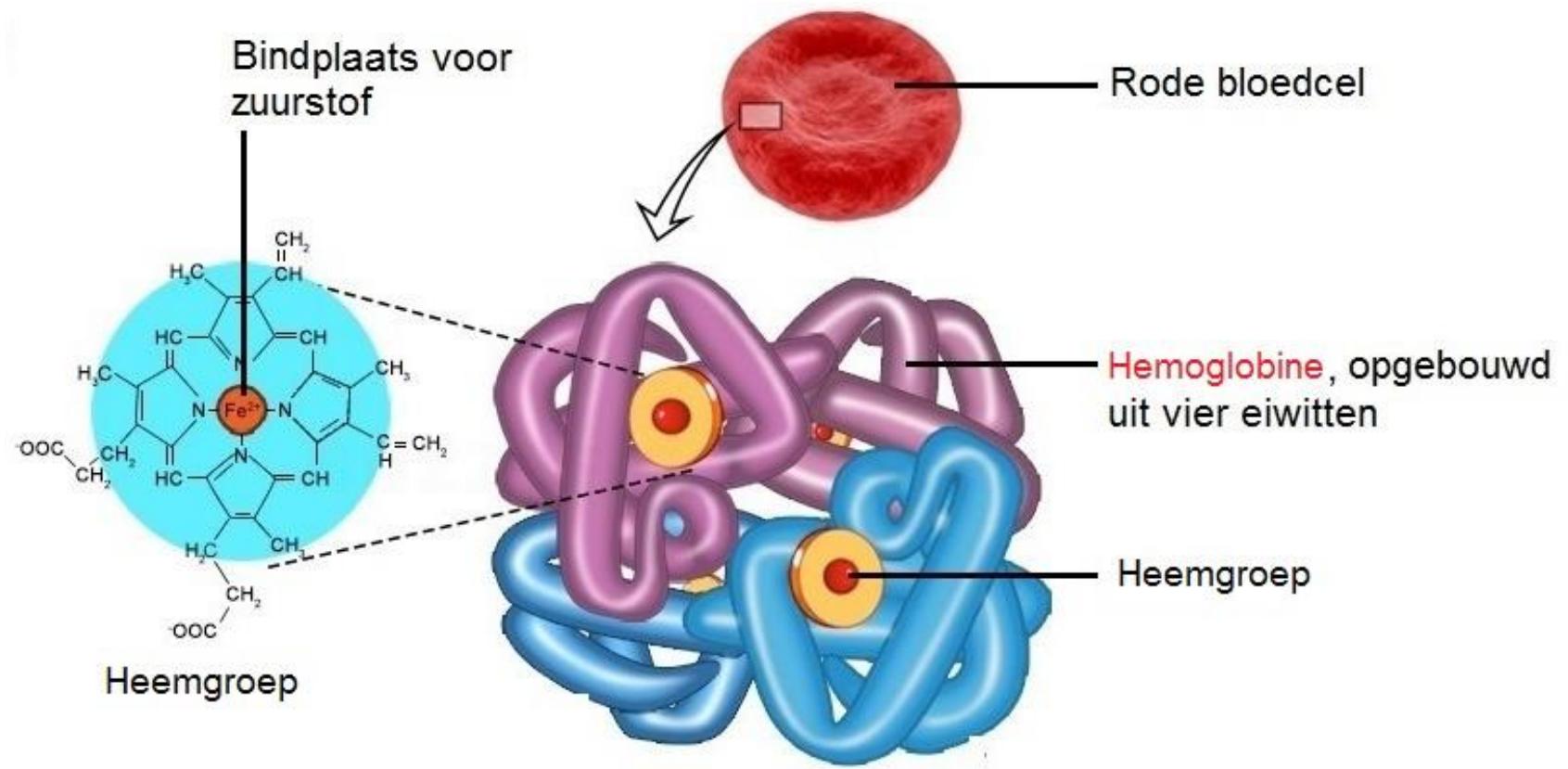
Hemoglobine: binden O_2 moleculen

Aanmaak: erythropoëtine (EPO)

Afbraak: intravasaal of extravasaal

Hemoglobine

Anemie
VOOR
DUMMIES

De basis begrijpen in eenvoudige taal

- 1 Wat is anemie?
- 2 Oorzaken & symptomen
- 3 Diagnose & behandeling

Hemoglobine: 4 Fe + 4 globineketens

4 types globineketens.....

α-keten

δ-keten

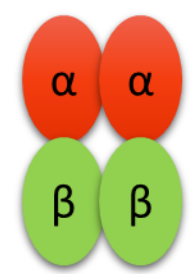

β-keten

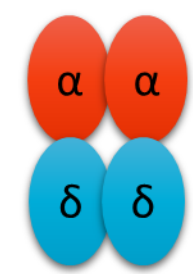

γ-keten

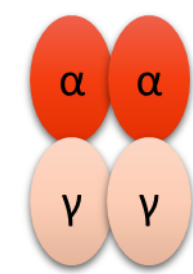
.....maken 3 combinaties

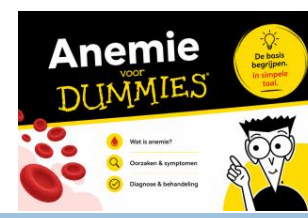
HbA₀

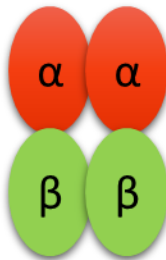
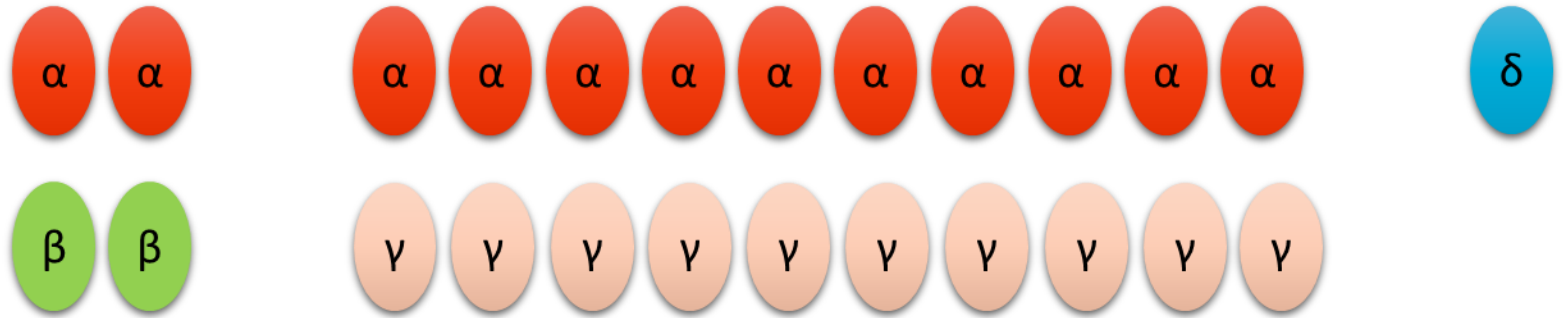
HbA₂

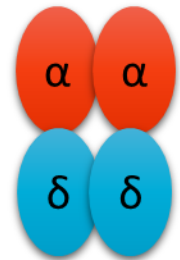
HbF

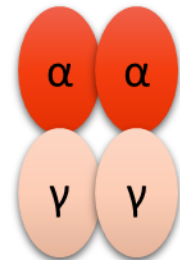
Normaal (pasgeborenen)

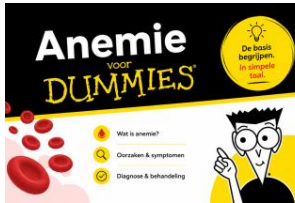
HbA₀
20%

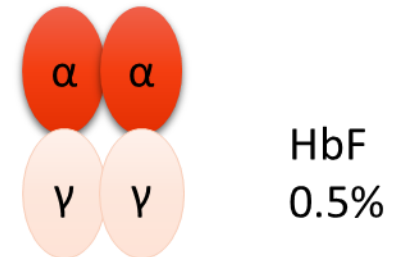
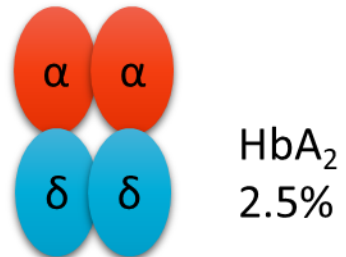
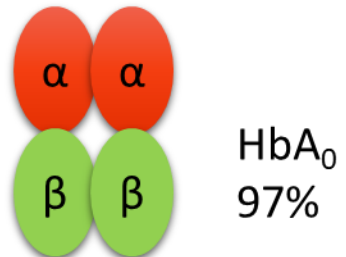
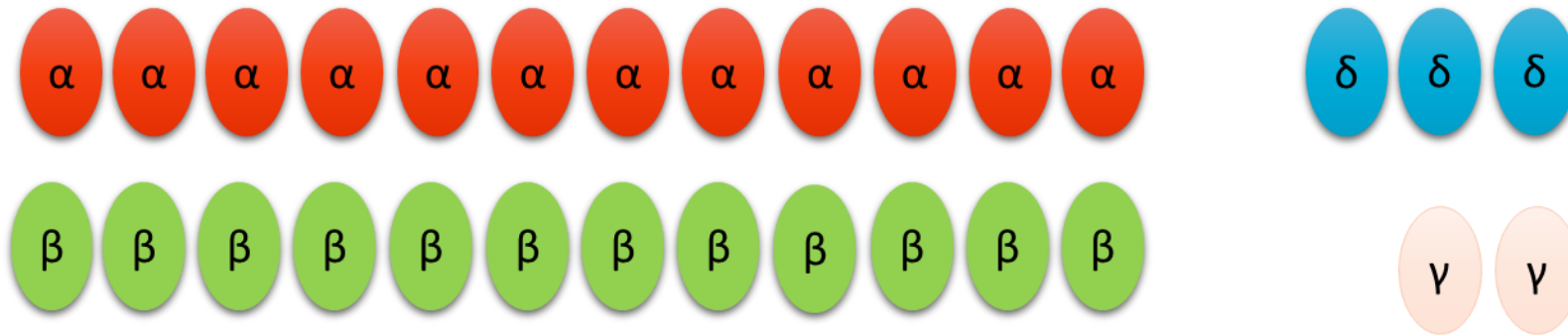
HbA₂
<0.5%

HbF
80%

Normaal (volwassenenen)

Man, 63 jaar

Huisarts: moe, bleek, conditie achteruit

Geen maag- of darmklachten

Lab: Hb 6.0

Geen bloedverlies bemerkt

Welke waarde uit het lab wilt u weten ?

MCV = mean cellular volume

Normaal: 80-100

< 80 = microcytair

80-100 = normocytair

> 100 = macrocytair

Hemocytometrie parameters

MCV = Mean Cellular Volume = de grootte van de erythrocyt.

MCH = Mean Corpuscular hemoglobin = hoeveelheid hemoglobine per erythrocyt.

MCHC = Mean corpuscular hemoglobin concentration = concentratie hemoglobine in de erythrocyt.

Microcytic (Microcytes)	Normocytic (Normocytes)	Macrocytic (Macrocytes)
		
MCV: >80fL	MCV: 80fL – 100fL	MCV: >100fL

Hyperchromic	Normochromic	Hypochromic
		
MCH: >31 pg/cell	MCH: 27-31 pg/cell	MCH: <27 pg/cell

Microcytic Hypochromic Anemia	Macrocytic Normochromic Anemia	Microcytic hyperchromic Anemia
		 Spherocytes Sickle-Cell
MCHC: <32 g/dL	MCHC: $32 - 36$ g/dL	MCHC: >36 g/dL
Small sized RBCs with a large central pallor with concentration of hemoglobin decreased $\rightarrow$ Hence reduced MCHC	Big sized RBCs with a normal central pallor but concentration of hemoglobin remains $\rightarrow$ Hence MCHC is normal	Small sized RBCs with abnormal/without central pallor $\rightarrow$ increased hemoglobin concentration $\rightarrow$ hence increased MCHC

Man, 63 jaar

Huisarts: moe, conditie achteruit

Lab: Hb 6.0

MCV 71

Man, 63 jaar

Huisarts: moe, conditie achteruit

Lab: Hb 6.0, MCV 71, ferritine 2

Conclusie: ijzergebreksanemie

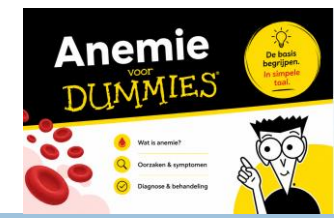
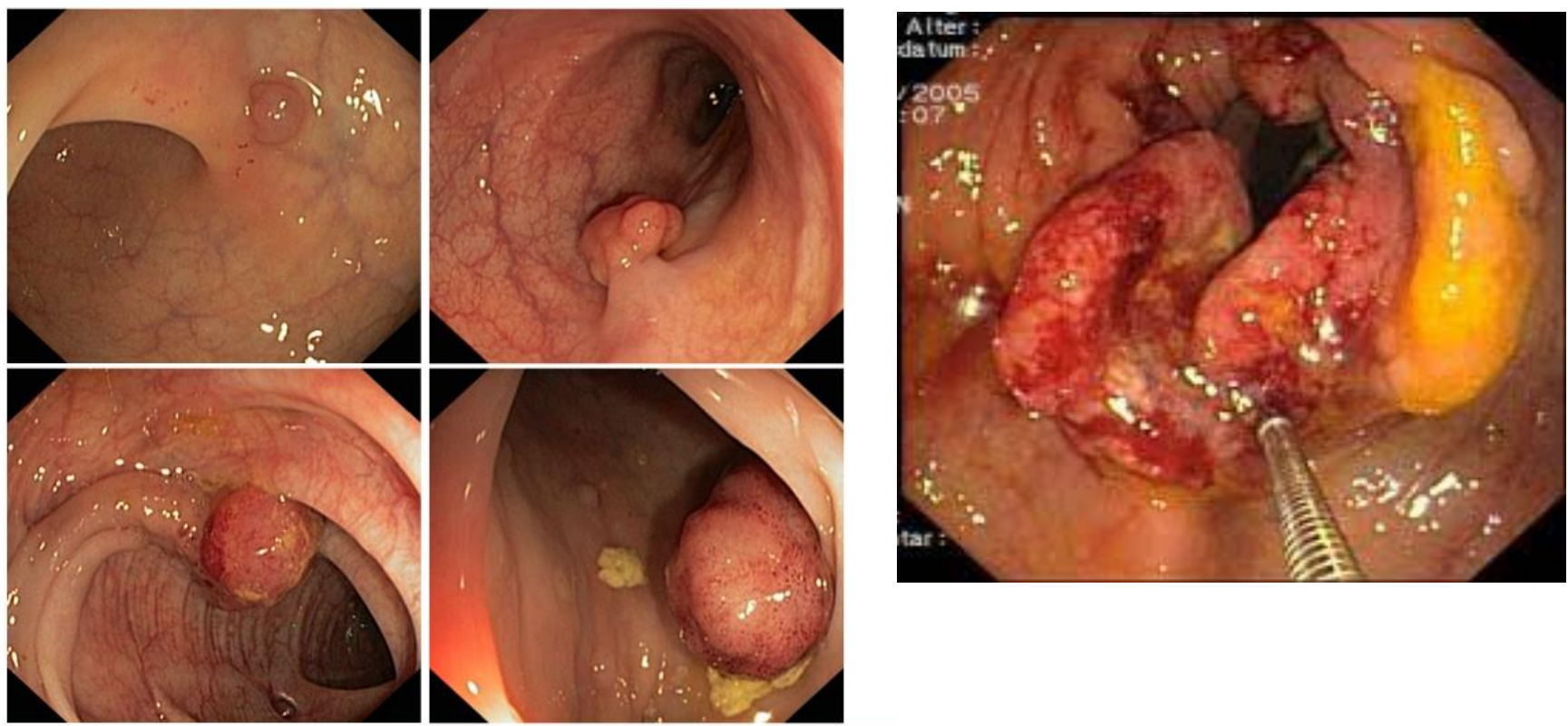
Wat nu ?

Oorzaken ijzergebreksanemie

1. Te weinig ijzer inname: vegetariërs
2. Te weinig ijzeropname: afwijkingen duodenum/jejunum: coeliakie, Whipple, parasitaire infecties, resectie maag/dundarm
3. IJzerinbouwstoornis
4. IJzerverlies

Meest voorkomende oorzaak: ijzerverlies

Man, 63 jaar

Huisarts: moe, conditie achteruit

Lab: Hb 6.0, MCV 71, ferritine 200

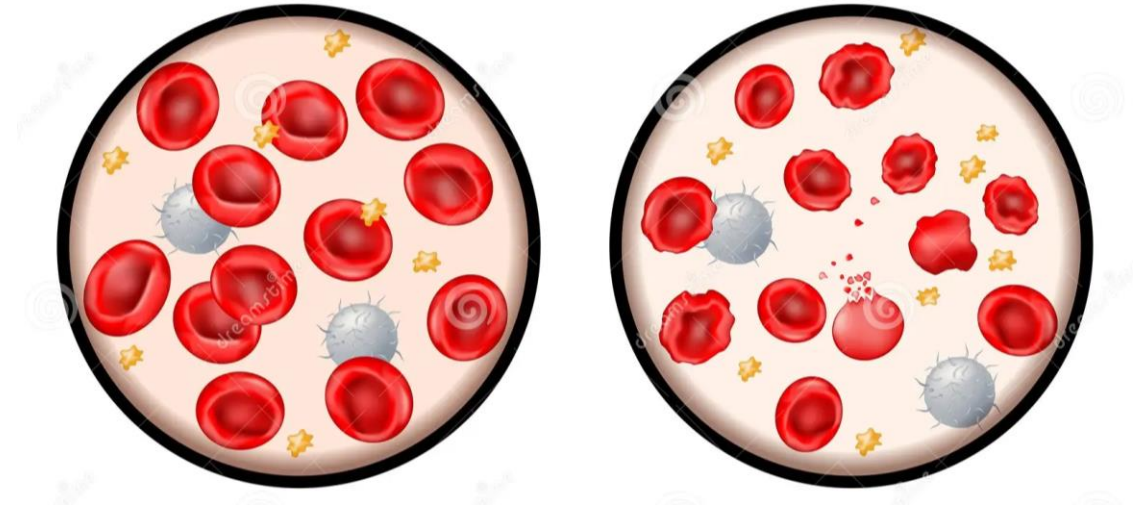
Conclusie: microcytaire anemie zonder ijzergebrek

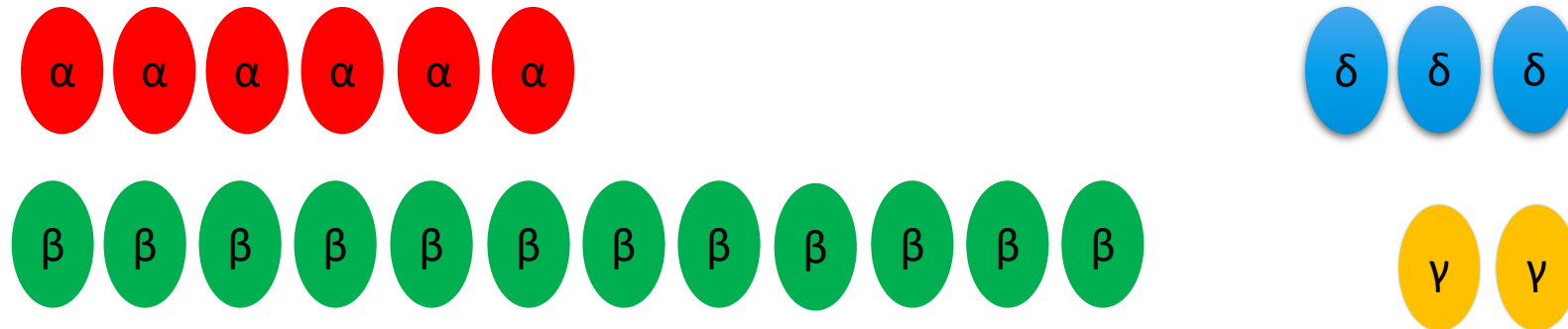
Wat nu ?

Welke vragen ?

- Afkomst
- Familiaire bloedarmoede
- Hemoglobinopathie
- Aangeboren afwijking in de aanmaak van hemoglobine
- Geeft anemie en kleinere rode bloedcellen

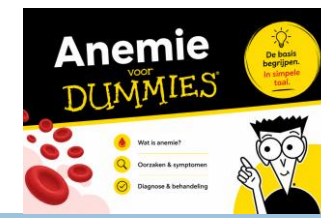
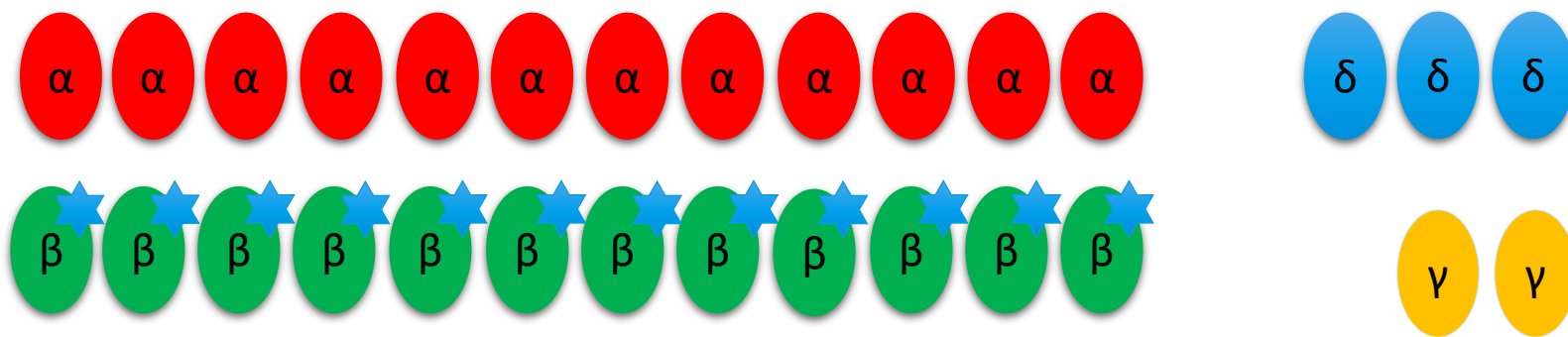
Hemoglobinopathie

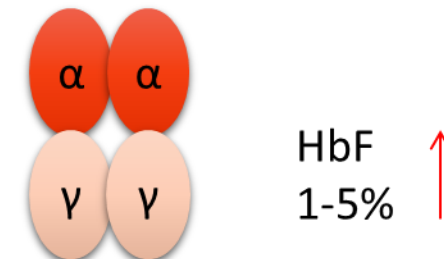
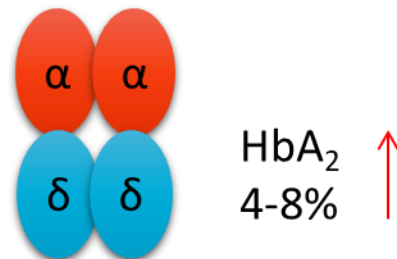
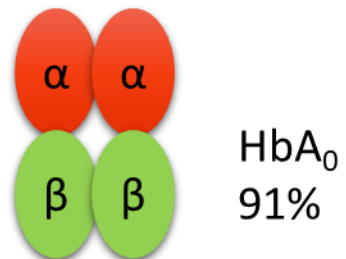
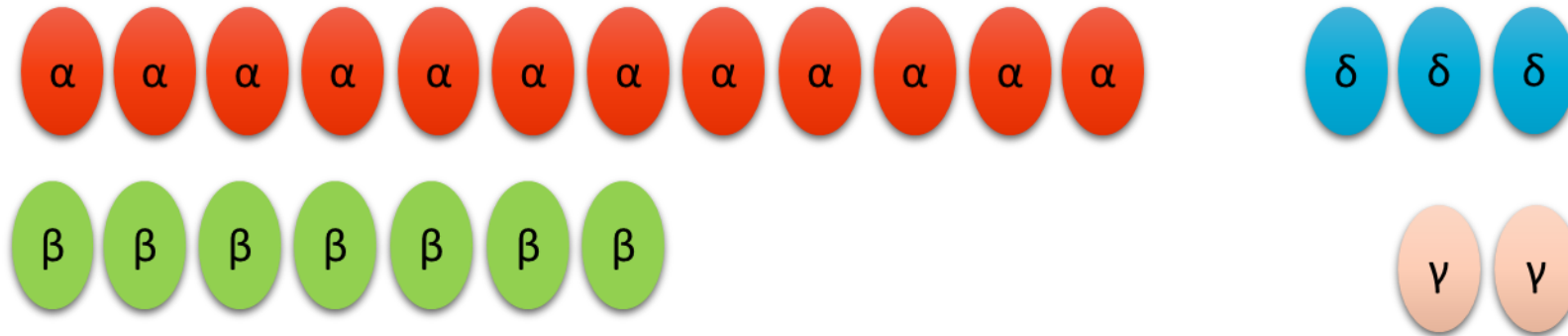
Thalassemie

Hemoglobinopathie

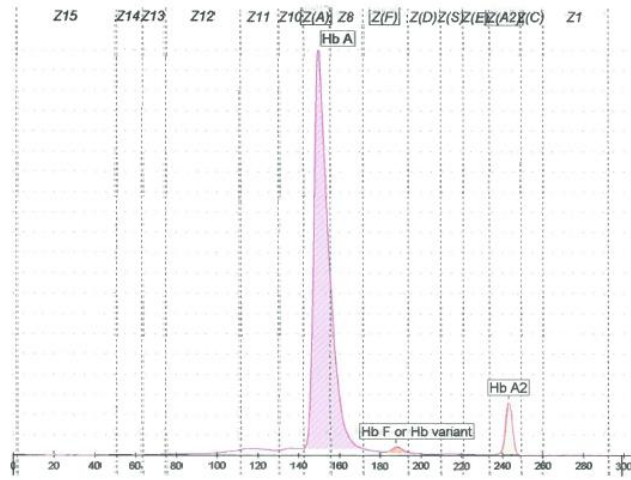
Hb-variant

Heterozygote β -thalassemie

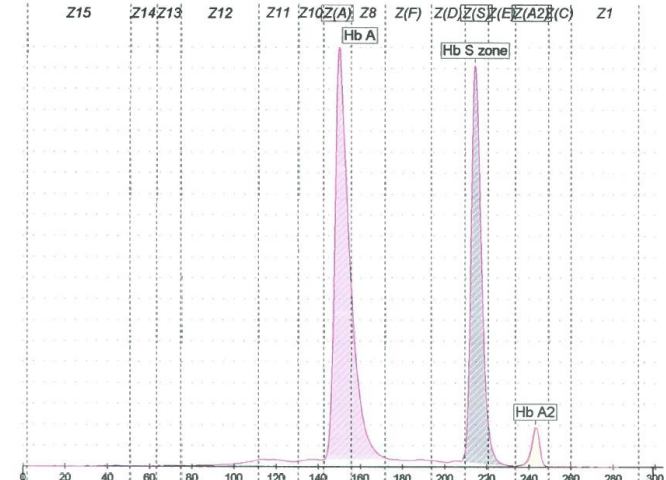
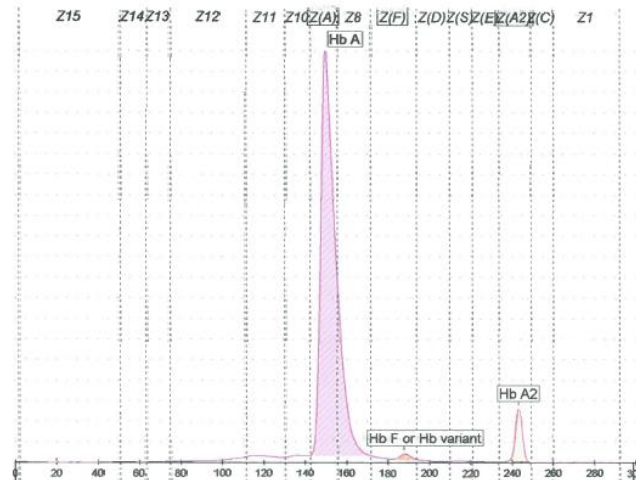

Hb-electroforese

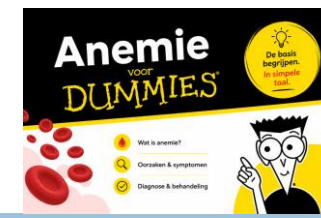
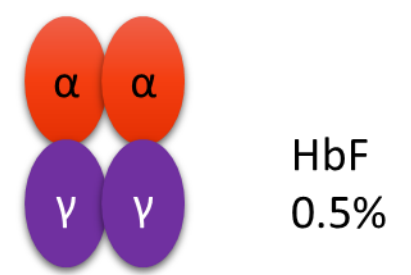
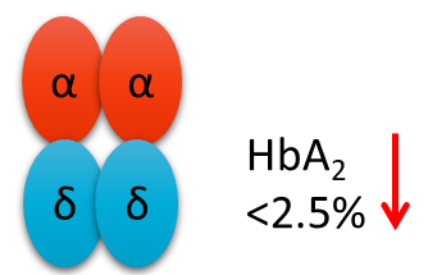
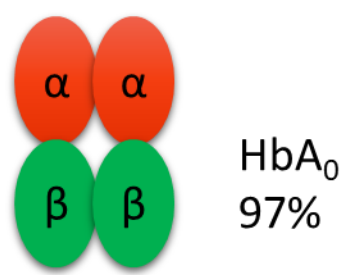
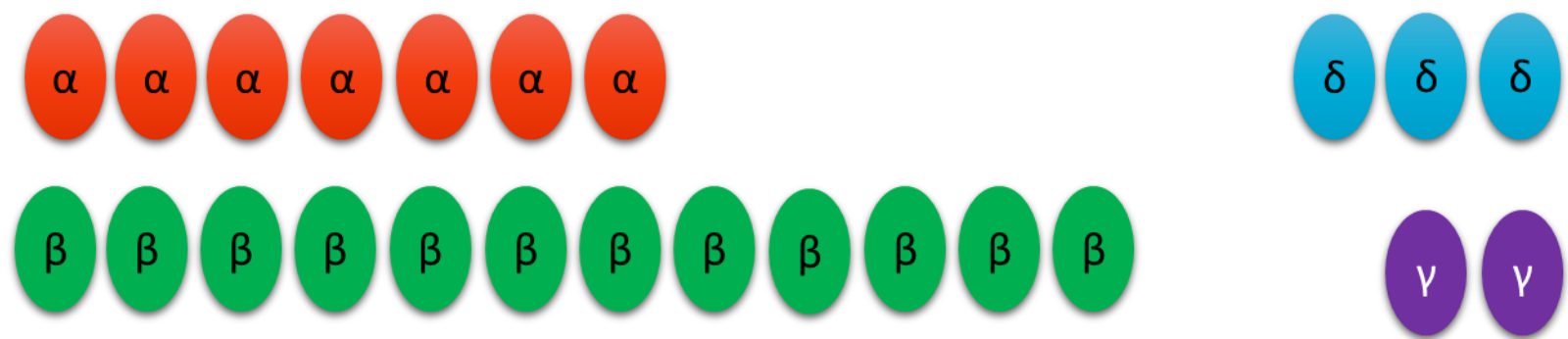

HEMOGLOBINE - ELEKTROFORESE

Fractie	%	Normaal %
Hb A	93,3	96,8 - 97,8
Hb F or Hb variant	0	=< 0,5
Hb A2	5,7	2,0 - 3,2

α-thalassemie

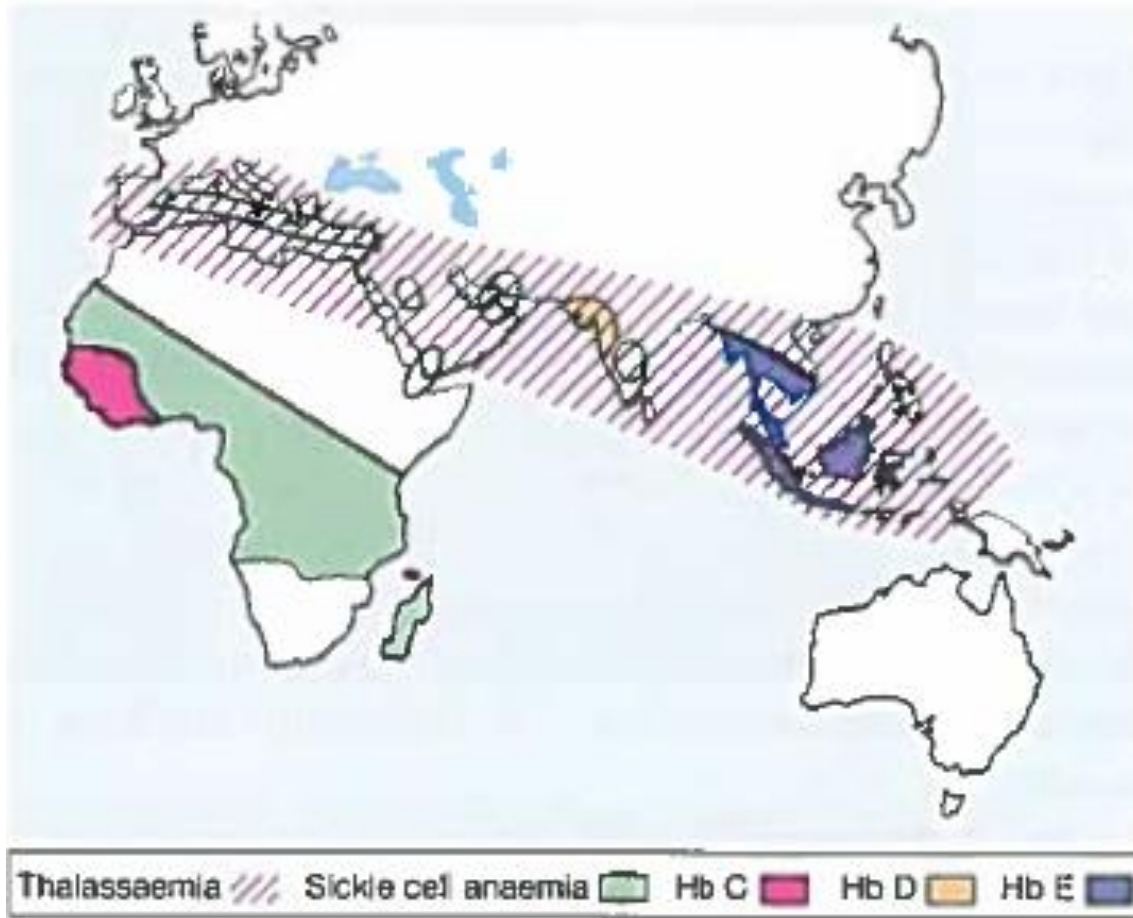

α -thalassemie (PCR)

- α -thalassemie wordt veroorzaakt door deleties en puntmutaties in de vier α -genen.
- De vijf meest voorkomende varianten in Nederland zijn; 3.7, 4.2, 20.5, SEA en MED.
- Onze test pikt 21 mutaties op waaronder de meest voorkomende varianten.

Position	Sequence alteration	Test strip
$-\alpha^{3.7}$	single gene deletion	A
$-\alpha^{4.2}$	single gene deletion	A
$-(\alpha)^{20.5}$	double gene deletion	A
--MED-1	double gene deletion	A
--SEA	double gene deletion	A
--THAI	double gene deletion	A
--FIL	double gene deletion	A
$\alpha 1$ cd 14	G>A	A
$\alpha 1$ cd 59	G>A (Hb Adana)	A
$\alpha\alpha\alpha^{med-3.7}$	gene triplication	B
$\alpha 2$ initiation cd	ATG>ACG	B
$\alpha 2$ cd 19	-G	B
$\alpha 2$ IVS1	5bp deletion	B
$\alpha 2$ cd 59	G>A	B
$\alpha 2$ cd 125	T>C (Hb Quong Sze)	B
$\alpha 2$ cd 142	T>C (Hb Constant Spring)	B
$\alpha 2$ cd 142	T>A (Hb Icaria)	B
$\alpha 2$ cd 142	A>T (Hb Pakse)	B
$\alpha 2$ cd 142	A>C (Hb Koya Dora)	B
$\alpha 2$ polyA-1	AATAAA>AATAAG (Saudi type)	B
$\alpha 2$ polyA-2	AATAAA>AATGAA (Turkish type)	B

Geografische spreiding

α -thalassemie: Verre Oosten

β -thalassemie: Middellandse Zeegebied

RTA Hemoglobinoopathiescreening

Basispakket:

Hb-typering op Hb-varianten en bèta-thalassemie

Hb, Erythrocyten, MCV

CRP, ferritine, ijzer, transferrine, transferrine verzadiging

op indicatie DNA op alfa-thalassemie

HbP diagnostiek regionaal afgestemd tussen laboratoria Catharina Ziekenhuis, Máxima MC, Anna Ziekenhuis en Diagnostiek voor U.

Samengevat oorzaken microcytaire anemie

1. IJzergebrek
2. Aangeboren afwijkingen (thalassemie)

Man, 63 jaar

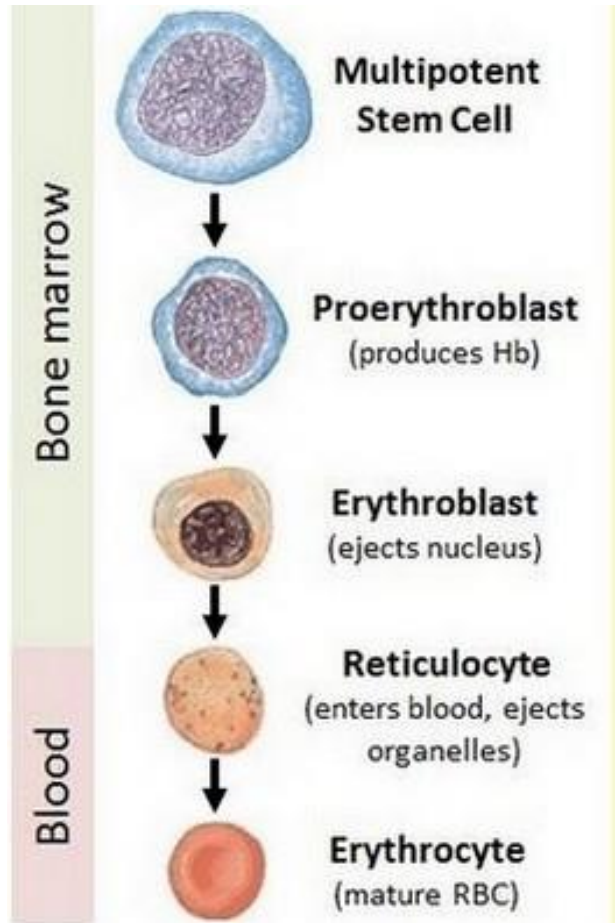
Huisarts: moe, bleek, conditie achteruit

Lab: Hb 6.0, MCV 91

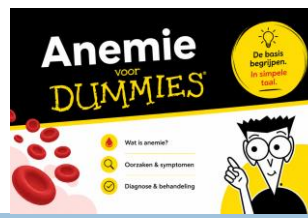
Hoe gaat u verder ?

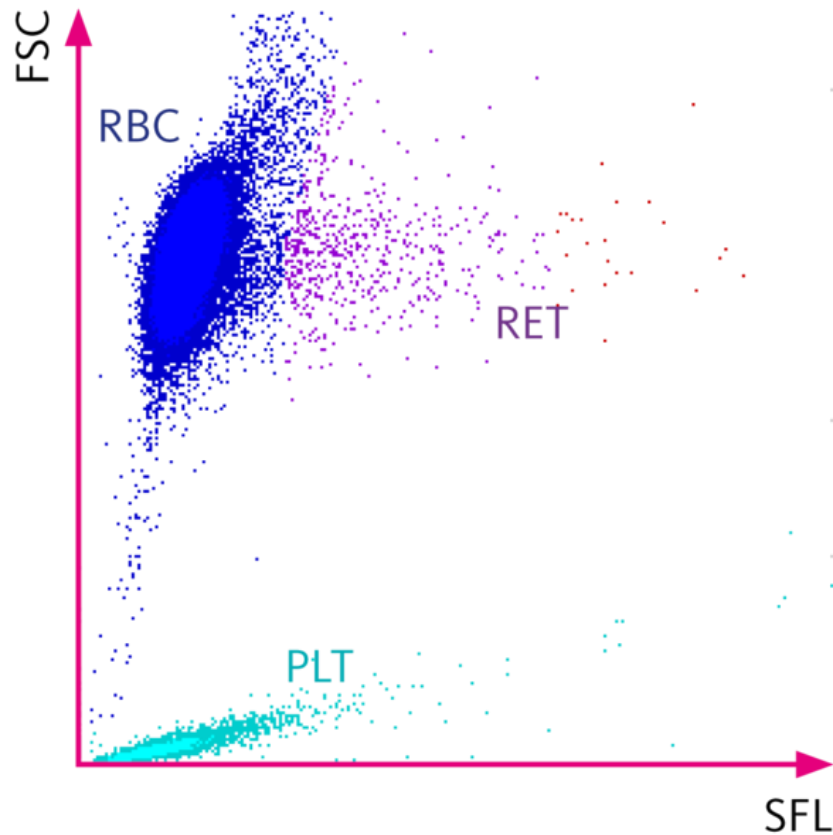
Erythropoiese

Nucleair DNA	Ja	Nee	Nee
RNA in cytoplasma	Ja	Ja	Nee
Beenmerg	Ja	Ja	Ja
Bloed	Nee	Ja	Ja

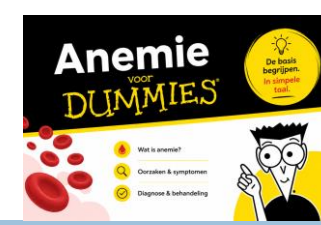
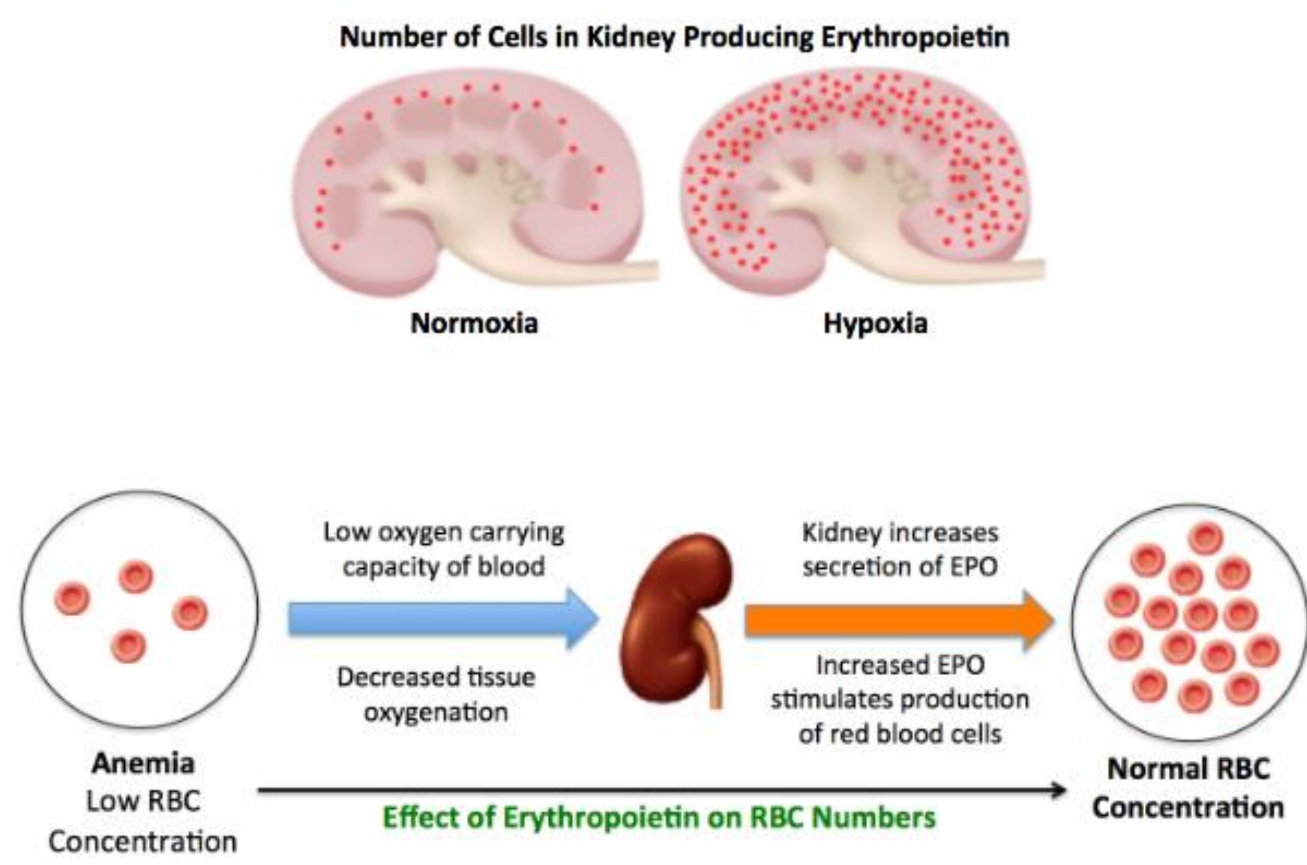
Reticulocyten met fluorescentie flowcytometrie

Reticulocyten vertonen een hoger fluorescentiesignaal dan rijpe rode bloedcellen, die geen RNA meer bevatten. Door voornamelijk het fluorescentiesignaal voor differentiatie te gebruiken, kunnen reticulocyten samen met het voorwaarts verstrooide licht gescheiden worden van rijpe rode bloedcellen.

Regulatie erythrocyten aanmaak

Samengevat oorzaken normocytaire anemie

1. Remming bij chronische ziekten of infectie (reticulocyten)
2. Nierfunctiestoornissen (creatinine, urinesediment, erythropoëtine)
3. Hemolyse (bilirubine, LDH, haptoglobine, reticulocyten)
4. Beenmergziekten: verdringing door invasie beenmerg, MDS/AML, beenmergziekten als myelofibrose (reticulocyten, diff, trombopenie, leukopenie, beenmergbiopt)

Man, 63 jaar

Huisarts: moe, bleek, conditie achteruit

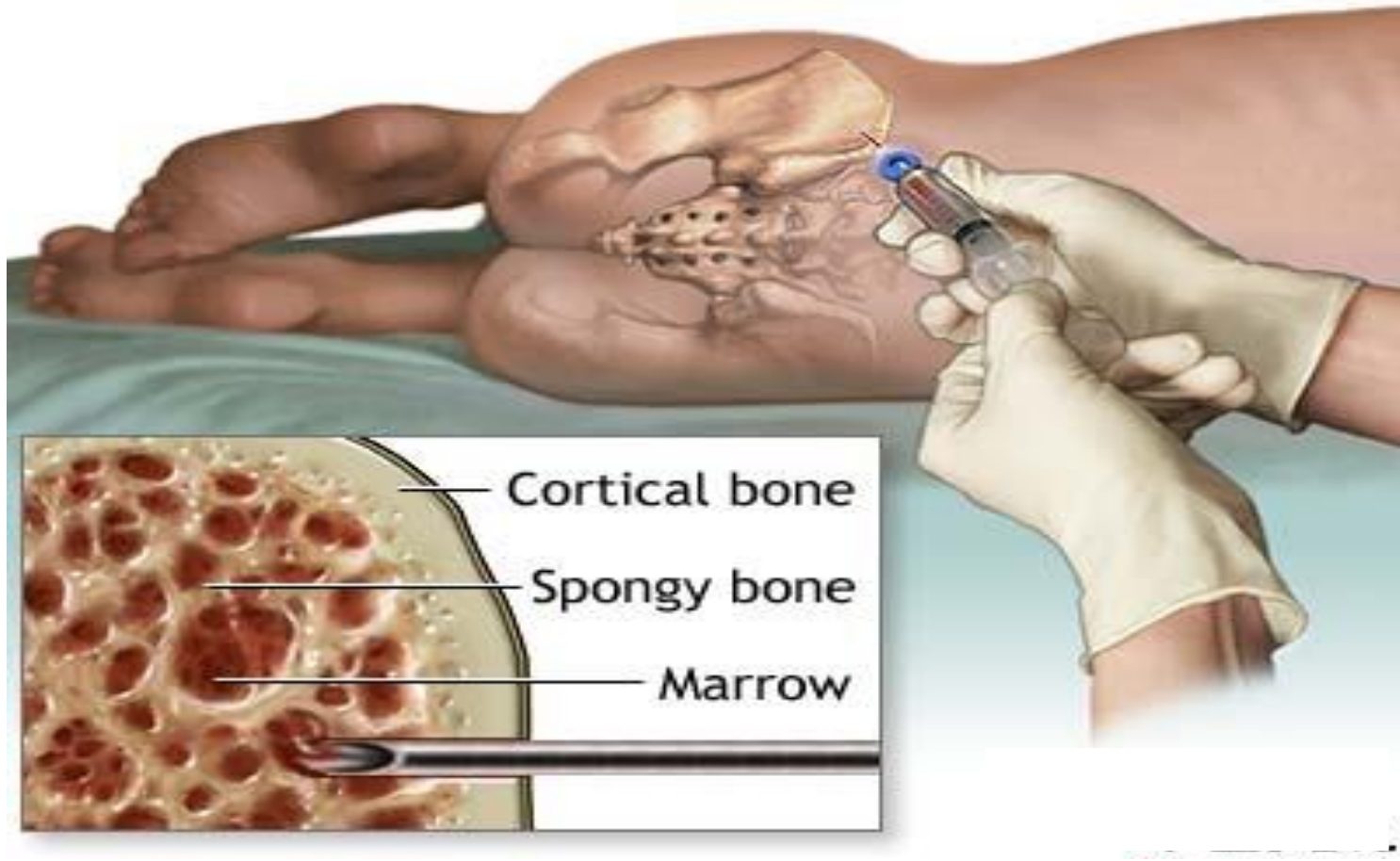
Hb 6.0, MCV 91

reticulocyten 40, epo 300, kreat 90

leukocyten 2.0, trombocyten 55

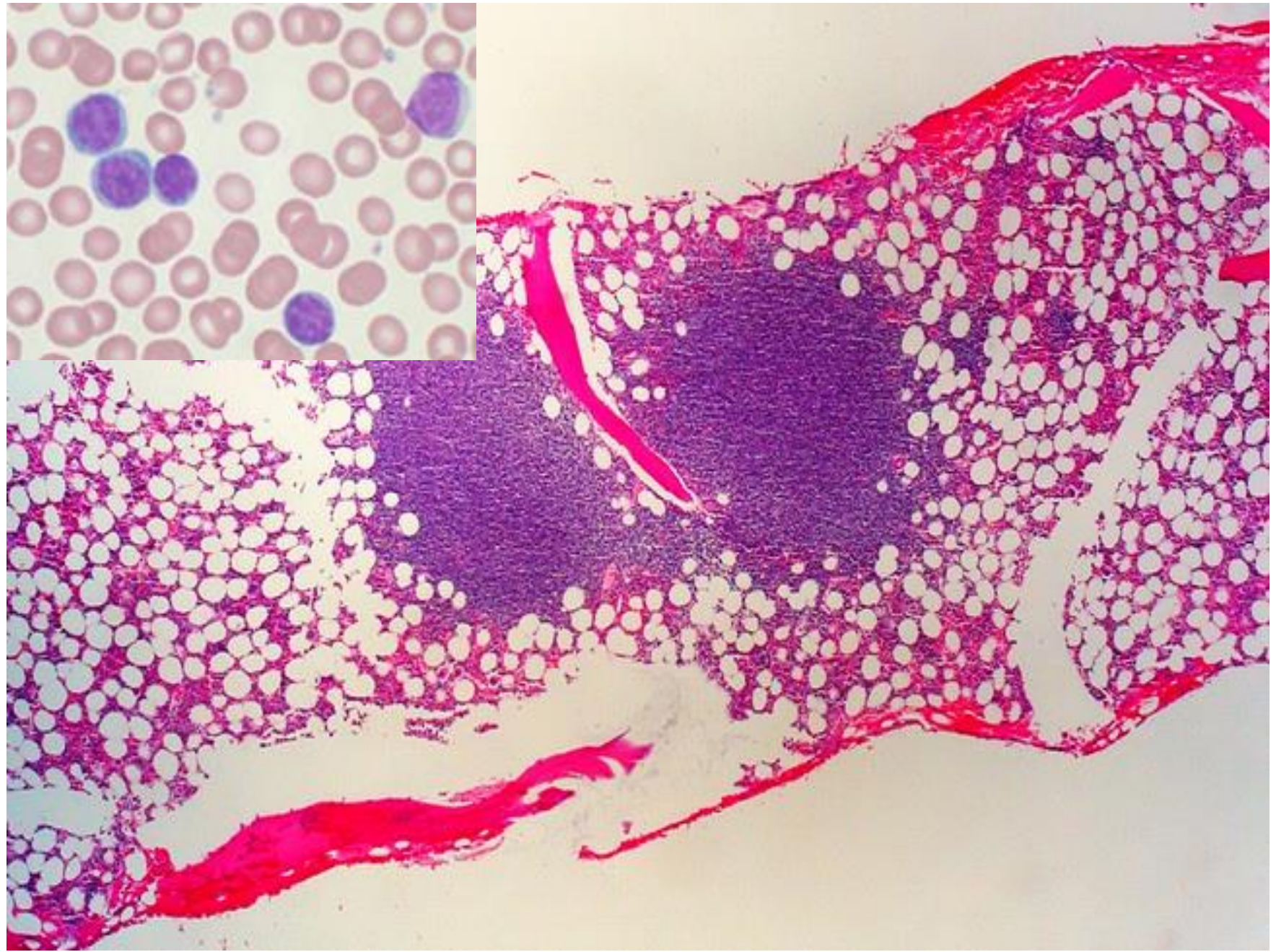
Beenmergpunctie

Anemie
VOOR
DUMMIES

De basis begrepen in eenvoudige taal.

- Wat is anemie?
- Oorzaken & symptomen
- Diagnose & behandeling

Anemie
VOOR
DUMMIES

De basis
begrijpen
in eenvoudige
taal.

- ⚡ Wat is anemie?
- 👂 Oorzaken & symptomen
- ✅ Diagnose & behandeling

Man, 63 jaar

Huisarts: moe, bleek, conditie achteruit

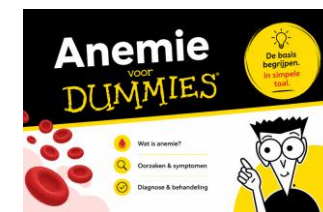
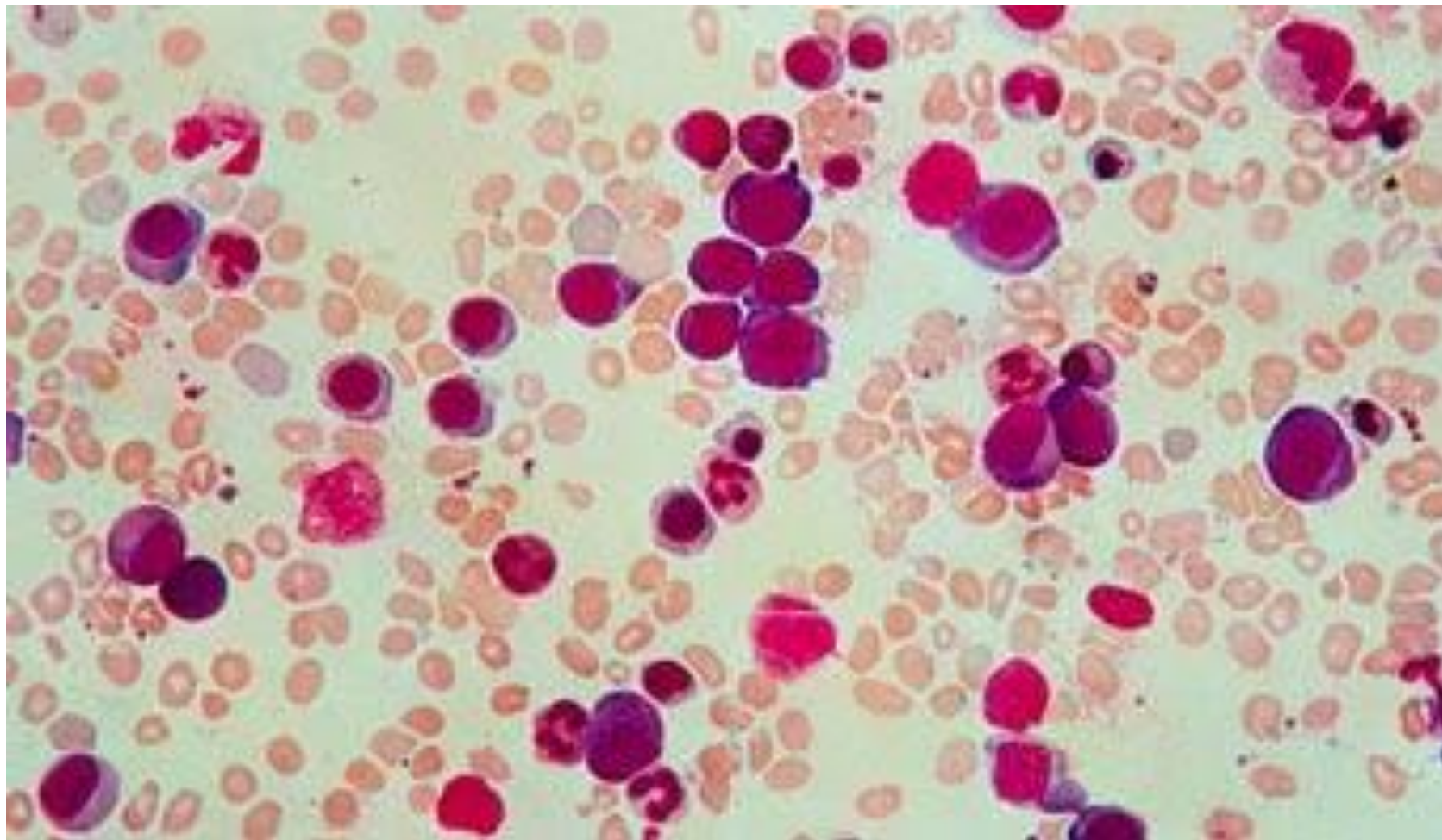
Hb 6.0, MCV 120

reticulocyten 40, epo 300, kreat 90

leukocyten 2.5, trombocyten 80

Wat ziet u?

Oorzaken macrocytaire anemie

Vitamine B12 deficiëntie

Foliumzuur deficiëntie

Cytostatica, hemolyse

MDS

Alcohol

Samengevat oorzaken anemie

Microcytair:

IJzergebrek, aangeboren afwijkingen (thalassemie)

Normocytair:

Remming, infectie, nierfunctiestoornissen, hemolyse, MDS/AML, verdringing door beenmergziekten

Macrocytair:

Vitamine B12 deficiëntie, foliumzuur deficiëntie, cytostatica, hemolyse, MDS, alcohol

44.

Marten Nijziel
Internist-hematoloog
Catharina Ziekenhuis

Nadine Mattheij
Klinisch Chemicus
Máxima MC

Sandra Kievit-van
Keulen
Huisarts
Huisartsenpraktijk
Kievit en Co

Anemie

voor

DUMMIES®

De basis
begrijpen.
In simpele
taal.

Wat is anemie?

Oorzaken & symptomen

Diagnose & behandeling

